

Ilmoittajansuojelulain mukaisen ilmoituskanavan käyttöönotto

LLHall 27.03.2023 § 44
139/00.03.01/2023

Valmistelija Pulkamo Kirsi Lapin liitto

Lapin liitossa otetaan käyttöön whistleblowing-ilmoituskanava. Väärinkäytösepäilyjen ilmoituskanavan käyttöönotto perustuu EU:n ilmoittajansuojeludirektiiviin (2019/1937), eli ns. whistleblower-direktiiviin ja sen kansalliseen täytäntöönpanoon eli lakiin Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta (1171/2022).

Lain tarkoittamissa organisaatioissa on luotava ilmiantokanava, jossa ilmoittajan henkilöllisyys on suojattu. Ilmoittajan ja ilmoituksen kohteen henkilötietoja saavat käsitellä vain ne henkilöt, jotka organisaatio on laissa tarkoitetulla tavalla nimennyt. Laki mahdollistaa, mutta ei edellytä, ilmoitusten vastaanottamisen myös nimettöminä.

Lainsäädännön tarkoituksena on varmistaa, että henkilö, joka havaitsee tai epäilee yleisen edun vastaista toimintaa erikseen määritellyillä EU:n tai kansallisen oikeuden aloilla, voi ilmoittaa asiasta turvallisesti. Ilmoitusmahdollisuus on annettava organisaatiossa työskenteleville, mutta mahdollisuus voidaan sallia myös muille.

Ilmoituskanavan kautta voi ilmoittaa liiton toimintaan liittyvästä väärinkäytösepäilystä, rikoksista, rikkomuksista tai laiminlyönneistä, jotka koskevat esimerkiksi: lahjontaa, korruptiota, rahanpesua, harmaata taloutta, epäreilua kilpailua, ympäristörikkomusta, työturvallisuutta, tietosuojaa, työolosuhteita, muuta epäeettistä toimintaa.

Organisaation on rekisteröitävä väärinkäytösepäilyilmoitukset ja ilmoittajalle tulee antaa vastaanottoilmoitus seitsemän päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Väärinkäytösilmoituksen tehneelle tulee antaa palaute ilmoituksen käsittelystä viimeistään kolmen kuukauden kuluttua.

Lapin liitto toteuttaa ilmoituskanavan tilaamalla järjestelmän Easywhistle Oy:ltä. Järjestelmä täyttää lain vaatimukset mm. henkilötietojen käsittelyn, tietoturvan ja salassapitovelvoitteiden osalta. Ilmoitusmenettely on salattu ja suojattu salasanalla. Kanavalle voi jättää ilmoituksen anonyymisti tai halutessaan oman nimensä kertoen. Ilmoitukset käsitellään luottamuksellisesti eikä ilmoituksen tekijää voi palveluntarjoaja tai tilaajaorganisaatio jäljittää. Järjestelmässä ilmoittaja saa tunnusteen, jolla hän pääsee katsomaan vastausta ja käsittelyprosessin etenemistä. Ilmoituskanavan valvojan ja käsittelijän toiminnot kirjautuvat toimintalokiin ja käyttäjien suorittamat toiminnot on voitava helposti tarkistaa.

Ilmoituskanava ei ole yleinen ”palautekanava” vaan vakavien väärinkäytösten ilmoittamista varten luotu palvelu.

Oikeuskanslerinvirastossa toimii ilmoittajansuojelun keskitetty ulkoinen ilmoituskanava. Ilmoitus väärinkäytöksestä on mahdollista tehdä oikeuskanslerinviraston keskitettyyn ulkoiseen ilmoituskanavaan tiettyjen edellytysten täytyessä, jos ilmoittaja ei voi tai hänellä on perusteltu syy olla tekemättä ilmoitusta sisäiseen ilmoituskanavaan.

Lain esitöissä on todettu, että ilmoituskanavien ja -menettelyiden käyttöönotto edellyttää yhteistoimintalakien mukaista vuoropuhelua tai yhteistoimintamenettelyä. Asia on käsitelty yhteistoimintaryhmässä 20.3.2023.

Ilmoituskanavan käyttöönotosta on laadittava tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi (DPIA). Vaikutustenarvioinnin tarkoituksena on tunnistaa, arvioida ja hallita henkilötietojen käsittelyyn sisältyviä riskejä.

Esittelijä vs. maakuntajohtaja Ekdahl Päivi Lapin liitto

Päätösesitys Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi

- Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annetun lain asettamat velvoitteet.
- Lapin liitossa käyttöönotettavan ilmoituskanavajärjestelmän.

Päätös Hallitus hyväksyi päätösesityksen yksimielisesti.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Henri Ramberg poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen klo 10.15.